

Et frit skolevalg
for alle

Et frit skolevalg for alle - Det Konservative Folkeparti foreslår

1. Det frie skolevalg skal styrkes for forældre med lav indkomst. Vi foreslår derfor, at puljerne til fripladsordningerne sættes markant op, så de dækker forældrenes behov.
2. Når fripladsordningen forbedres, skal de frie skoler også have tilstrækkeligt med ressourcer til, at der kommer flere børn, som kan have særlige behov. Derfor vil vi også afsætte 50 mio. kr. årligt til frie skoler med elever, som kan være udfordrede, og samtidig hæve koblingsprocenten tilsvarende fra 76 pct. til 76,66 pct.
3. Fripladsordningen skal fremover være langt mere gennemskuelig og enkel for forældrene, når de søger en friplads gennem Fordelingssekretariatet.
4. Det skal være nemmere at oprette og drive frie skoler. Lovgivningen skal ikke lægge unødvendige snubletråde ud. Vi vil bl.a. lempe på det ufravigelige krav om, at forældre skal kunne dokumentere, hvilke lokaler den nye friskole skal starte i, inden 1. marts. Reglerne om, at frie skoler ikke må leje overskydende lokaler ud, skal også lempes.
5. Tilsynet med frie skoler skal have tilstrækkelige ressourcer til at føre tilsyn med de få skoler, som ikke overholder loven.
6. Folkeskolen skal have større frihedsgrader. Vi foreslår, at afskaffelsen af den understøttende undervisning gøres permanent, så den enkelte skole kan skabe en kortere skoledag af højere kvalitet.
7. De frie skolars erfaring med at skabe et anderledes og stærkt undervisningstilbud under friere rammer bør samtidig udnyttes langt bedre. Vi ønsker en kortlægning af, hvad folkeskolen potentielt kan lære af de frie skoler i Danmark.

Et frit skolevalg for alle

Forældres ret til at bestemme over, hvilken skolegang de mener er bedst for deres børn, er rodfæstet i dansk skoletradition. De har haft gode muligheder for at vælge et privat alternativ til den offentlige skole eller selv oprette en fri skole - og det med god grund.

For det er forældrene, som ved, hvilken skole der er bedst for deres børn. Og det er gennem frie skoler, at nye pædagogiske tanker historisk er vundet frem. Grundtvigs tanker om fællesskabet, almen dannelse og demokratisk deltagelse præger stadig vores skoler i dag.

Det Konservative Folkeparti har derfor længe kæmpet for familiens og unges frie skolevalg. Med dette udspil vil vi også styrke det frie skolevalg gennem en række konkrete forslag.

Der er alt for få midler til at sikre, at forældre med lav indkomst kan få tilskud til at få deres børn på en fri skole, hvis det er det, de vil. Kun 24 pct. af behovet bliver i dag opfyldt i fripladsordningen for frie grundskoler. Det samme problem ses også på SFO og gymnasieområdet.

Vi mener, at fripladsordningen skal matche det reelle behov på hele uddannelsesområdet. På den måde styrker vi det frie valg for familier med lav indkomst. Samtidig skal der følge flere ressourcer med til de frie skoler, som har mange elever med faglige eller sociale udfordringer. Mange frie skoler er i forvejen gode til at løfte udfordrede elevgrupper, og den indsats skal vi støtte dem i.

Der er også behov for at gøre det mindre bureaukratisk at drive og oprette friskoler. Der skal være et ordentligt tilsyn med frie skoler, men det skal ikke føre til unødvendigt bøvl for ildsjæle.

Endelig mener vi, at folkeskolen bør have større frihedsgrader til at tilrettelægge skoledagen. Friheden til at afskaffe den understøttende undervisning og bruge ressourcerne på en kortere skoledag af højere kvalitet skal gøres permanent. Desuden skal der igangsættes en kortlægning af, hvad folkeskolen kan lære af den frie skolesektor. Der er bl.a. et stort uforløst potentiale i at udbrede de frie skolers erfaring med at skabe lokalt ejerskab og engagement omkring skolen.

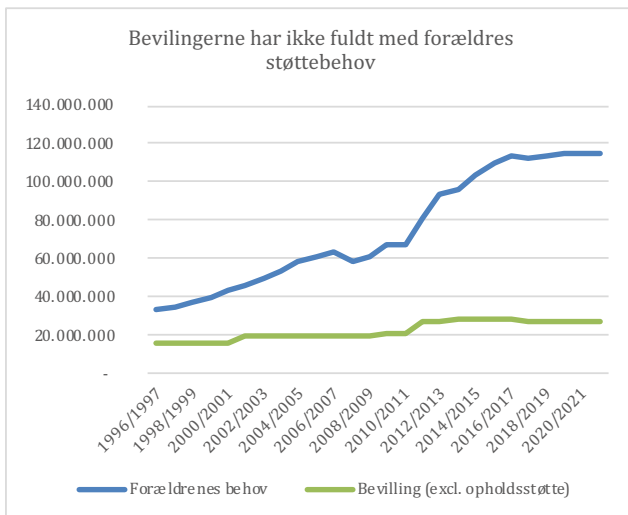
Sådan styrker vi det frie skolevalg

Der behov for at styrke det frie skolevalg. Vi vil afsætte flere penge til fripladsordningen, så forældre med lav indkomst får bedre muligheder for at bruge det frie skolevalg.

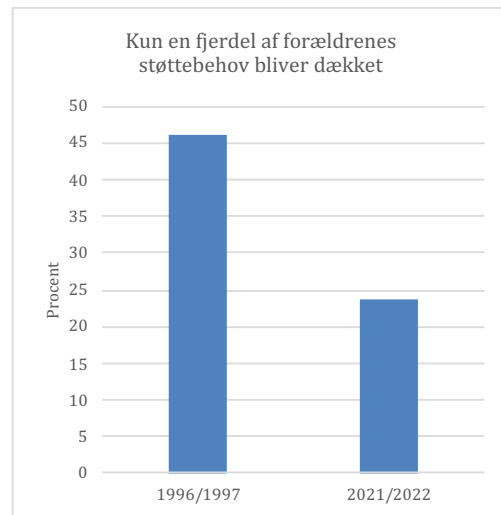
1. Forældre med lav indkomst skal have reelt frit skolevalg

Der gives i dag fripladser til elever med forældre, som har en lav indkomst. Det betyder, at de kan få skolepengene helt eller delvist refunderet af skolen og dermed bedre muligheder. Men behovet bliver langt fra dækket i dag. Fripladsordningen er blevet udhulet markant de sidste godt 25 år. Forældrenes behov er steget langt mere end bevillingen. 46 pct. af behovet blev dækket i 1996 imod blot 24 pct. i 2021.

Figur 1: Udvikling i støttebehov og bevilling til støtte

Figur 2: Andelen af støttebehov, som dækkes

Kilde: Fordelingssekretariatet

Dermed er det frie valg for forældre med lav indkomst blevet svækket markant. Der kan være forældre med lav indkomst, som afholder sig fra at søge en fri- eller privatskole. Det er samtidig med til at udhule økonomien for skoler, som løfter et stort socialt ansvar, fordi de selv forsøger at hjælpe forældrene med midler fra skolens drift. Over halvdelen af de private skoler tager midler fra driften pga. den udhulede fripladsordning.

Problemet er ikke kun afgrænset til grundskoleområdet. Også på SFO-området, kostskoler og gymnasieområdet har der været en faldende og utilstrækkelig dækning af støttebehovet. Det, mener vi ikke, er rimeligt.

Vi foreslår derfor, at alle puljerne til fripladsordningerne sættes markant op, så de dækker forældrenes behov. På den måde styrker vi det frie skolevalg for forældre med lav indkomst mærkbart på tværs af skole, SFO og gymnasieområdet. Det vil koste knap 120 mio. kr.

2. Frie skoler som løfter en større opgave skal have et ekstra tilskud

Når fripladsordningen forbedres, så kan flere familier med lav indkomst gøre brug af det frie skolevalg. I den forbindelse er det vigtigt at sikre, at de frie skoler også har tilstrækkeligt med ressourcer til at håndtere, at der kan være særlige udfordringer forbundet med at optage flere elever fra den gruppe. Derfor vil vi afsætte 50 mio. kr. årligt til skoler, som påtager sig en ekstra opgave og et ekstra ansvar, når fripladsordningen forbedres.

Midlerne afsættes ved at hæve koblingsprocenten fra 76 til 76,66 pct. og indføre en social pulje. Vi skal ikke straffe skoler med mange elever fra ressourcestærke hjem.

Sådan fungerer fripladssystemet

Forældre med lav indkomst kan i dag få et tilskud, så de ikke betaler det fulde beløb for at have deres barn gående i en friskole. Hvis man har to børn, skal husstanden tjene mindre end 383.000 kr. om året for at opnå tilskud gennem en friplads. Jo lavere indkomst, jo større andel af skolepengene får forældrene refunderet.

Hvis husstanden f.eks. tjener 322.777 kr. og har to børn, kan forældrene få en halv friplads. Hvis det koster 12.000 om året at gå på skolen, så er deres støttebehov altså 6.000 kroner. Fordi der kun er midler til at dække 23,8 pct. af behovet i fripladspuljen, får forældrene som udgangspunkt kun 6.000 kr. * 0,238 = 1.428 kr. refunderet med mindre den enkelte frie skole selv refunderer et større beløb fra deres driftsmidler.

Vores forslag vil betyde, at 100 pct. af behovet for en friplads vil blive dækket. Derfor vil familien få de 6.000 kr. i støtte, som den burde.

Det er den selvejende institution, Fordelingssekretariatet, som administrerer fripladsordningen. Skolerne søger om refusion af skolepenge gennem Fordelingssekretariatet.

3. En mere gennemskuelig fripladsordning

For mange forældre med lav indkomst er fripladsordningen uigennemskuelig. Forældrene ved ikke, om de kan få den støtte, som de er berettiget til, når fripladsordningen kun kan dække en fjerdedel af behovet.

Det skaber samtidig et element af tilfældighed, når det er den enkelte skole, der skal tage stilling til, om den vil yde støtte til nedsat forældrebetaling – udover den utilstrækkelige støtte forældrene kan få igennem fripladsordningen. Udmøntningen af fripladser kan dermed variere kraftigt fra skole til skole, og forældre med præcis samme lave indkomst kan få større eller mindre refusion af skolepenge.

Vi foreslår en langt mere gennemskuelig og ensartet ordning. Med vores forslag vil behovet i fripladsordningen kunne dækkes 100 pct. Dermed fjerner man usikkerheden om, hvorvidt forældrene kan få den friplads, som de er berettiget til.

Samtidig bør meddelelse om tildeling af en friplads ske direkte gennem Fordelingssekretariatet til den enkelte forælder. Frie skoler skal oplyse og vejlede om fripladsordningen på deres hjemmeside, så forældre er klar over, hvor stor en andel af skolepengene de kan få refunderet. Frie skoler skal stadig have mulighed for at supplere fripladsordningen med egne støtteordninger, hvis de ser et lokalt behov for det.

Det skal være nemmere at drive friskole

Vi vil luge ud i unødvendigt bureaukrati, som spænder ben for ildsjæle, der vil starte og drive frie skoler. Samtidig skal der føres et skarpt tilsyn med de få friskoler i Danmark, som ikke overholder reglerne, og som underviser på en måde, der ikke er forenelig med vores demokratiske værdier. Vi vil derfor samtidig afsætte flere midler til at styrke tilsynet med frie skoler.

4. Det skal være nemmere at drive frie skoler

Under den foregående regering er der kommet helt unødvendige benspænd for frie skoler. Det er blevet sværere for skolerne at leje overskydende lokaler ud midlertidigt. De kan dermed blive nødsaget til at fusionere med en potentiel lejer eller sælge dele af skolen ud, selvom det i praksis kan være vanskeligt. Det forhindrer friskolerne i at drive en effektiv og sparsommelig skole. Vi vil lempe på denne regel, så der ikke står tomme lokaler på frie skoler, som ingen får gavn af.

Vi vil også lempe på det ufravigelige krav om, at forældre skal kunne dokumentere, hvilke lokaler den nye friskole skal starte i, inden 1. marts. Det gør det unødvendigt bøvel for ildsjæle at starte en friskole.

5. Tilstrækkelige midler til tilsynet

Der har tidligere været eksempler på muslimske friskoler, som ikke overholdt reglerne, og hvor undervisningen stred imod de demokratiske principper, skoleloven hviler på. Derfor var der behov for at slå hårdt ned på de få skoler, som udgjorde problemet.

Under den tidligere borgerlige regering blev tilsynet med muslimske friskoler skærpet, og det virkede. Fem muslimske friskoler har fået trukket den statslige støtte og er blevet lukket pga. grove overtrædelser af reglerne siden 2017.

Vi er klar til at afsætte midler til at øge bemanningen yderligere, hvis der er behov for det. Vi afsætter penge til, at der kan ansættes yderligere to årsværk.

Styrket frihed og lokalt ansvar i folkeskolen

Folkeskolen skal have større frihedsgrader. Konkret skal der gives mere lokal frihed til at afkorte skoledagen. Samtidig skal vi udnytte potentialet i, at folkeskolen lærer af styrkerne hos de frie grundskoler. Det kan skabe grundlag for at styrke det lokale ansvar for beslutningerne på den enkelte folkeskole.

6. Friheden til at afkorte skoledagen skal være permanent

Afskaffelsen af den understøttende undervisning skal gøres permanent, så den enkelte skole kan skabe en kortere skoledag af højere kvalitet. Det vil give dygtigere elever, der med en kortere skoledag også kan få bedre plads til et godt børneliv med sunde fritidsinteresser.

Understøttende undervisning blev indført som et supplement til den fagspecifikke undervisning, men det har i dag vist sig, at den understøttende undervisning hverken forbedrer elevernes faglige resultater eller trivsel. Ved at afskaffe den understøttende undervisning kan man frigøre 3.800 lærerårsværk, som skal blive i folkeskolen.

Når den understøttende undervisning afskaffes, bliver det muligt for skolerne at øge brugen af niveaudeling og differentieret undervisning i en kortere skoledag - f.eks. gennem mindre hold og to-lærer-undervisning. Det giver mulighed for at møde eleverne, hvor de er, og dermed sikre, at alle får mest muligt ud af undervisningen.

[Finansieret gennem afskaffelse af understøttende undervisning]

7. Styrket forskning i frie grundskoler

De frie skolars erfaring med at skabe et anderledes og stærkt undervisningstilbud bør udnyttes langt bedre end i dag. Skolerne har en række styrker som bl.a. et højt forældreengagement og stærke ledelser. Men der bliver ikke forsket tilstrækkeligt i området. Vi ønsker en kortlægning af, hvad folkeskolen potentielt kan lære af de frie skoler i Danmark, og sætter 5 mio. kr. af på forskningsreserven i 2024 til formålet.

Finansiering

Udspillet vil samlet medføre merudgifter for ca. 175 millioner kroner om året. Udgifterne finansieres inden for Det Konservative Folkepartis finanslovsprioriteter for 2024, herunder 5 millioner kroner fra forskningsreserven 2024. Midlerne vil bl.a. komme fra forhandlingsreserven og finansieringsforslag, partiet tidligere har fremlagt - f.eks. effektivisering af jobcentre.

Oversigt over udgifter til ny forbedret fripladsordning.

2021/2022	Forældrenes behov	Bevilling	Udækket behov
Grundskolen	114.615.000	27.250.000	87.365.000
SFO	26.754.000	5.650.000	21.104.000
Opholdsstøtte	328.000	250.000	78.000
Private gymnasier	12.987.000	3.700.000	7.800.000
Total	154.684.000	36.850.000	117.844.000

Kilde: Fordelingssekretariatet og Danmarks Private Skoler

Anm.: Tallene er afrundet til nærmeste tusinde.

Bliv en del af holdet, eller følg os på de sociale medier!

Meld dig ind

Danmark har brug for en stærk opposition og en tydelig borgerlig stemme
— og vi har brug for dig.

Du kan eksempelvis melde dig ind, hvis du vil støtte vores politik, Søren Pape Poulsen, fordi du ønsker at deltage aktivt i debatten eller vil have direkte indflydelse på, hvem vi stiller op. Alle medlemmer modtager både medlemsbladet Politisk Horisont, nyhedsbreve fra formanden og invitationer til politiske og sociale arrangementer i hele landet.

Bliv medlem på konservative.dk/bliv-medlem eller sms Kons til 1910.

Følg os på

